

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Topokartografija ir geomorfologija Dalis - Geomorfologija	GGTG 2112

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Artūras Baurėnas prof. habil. dr. Algimantas Česnulevičius Kitas (-i):	VU GMF Geografijos ir kraštotvarkos katedra Adresas: M. K. Čiurlionio g. 21/27, LT-03101

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	–	Privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdyimo laikotarpis	Vykdyimo kalba (-os)
Auditorinė	II semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Geografijos įvadas, Bendroji geologija	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	48	85

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Supažindinti studentus su reljefą formuojančiais procesais, endogeninių ir egzogeninių jėgų veikla Žemės paviršiuje, reljefą formuojančiais procesais; reljefo formomis, jų raida.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- įsisavins geomorfologijos bendruosius pagrindus: geomorfologijos mokslo vietą geografinėje pažinimo sistemoje, geomorfologijos vidinę struktūrą, naudojamus tyrimo metodus bei mokslo raidą - gebės savarankiškai rinkti mokslinę informaciją, rašyti geomorfologijos ir geografijos studijų rašto darbus - gaus žinių apie Lietuvos institucijas, susijusias su geomorfologiniais tyrimais ir geomorfologinių žinių taikymu	probleminis dėstymas, demonstravimas, informacijos paieška.	Egzaminas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
Įvadas.	1						1		
1. Geomorfologijos sprendžiamos problemos, skirstymas, ryšys su kitais mokslais, kryptys. Geomorfologijos istorija.	2						2	3	Literatūros analizė
2. Žemės sąranga. Planetarinės, struktūrinės ir tektoninės reljefo formos. Vulkaninės sausumos ir vandenynų dugno formos. Reljefo formų klasifikacijos.	3						3	3	Literatūros analizė
3. Žemės paviršiaus modeliavimo sąlygos. Egzogeninės vandenynų dugno formos.	3						3	3	Literatūros analizė
4. Energijos šaltiniai ir jų kiekybinė vertė. Gamtinių ir antropogeninių kataklizmų energija. Saulės radiacijos energija. Energijos perpaskirstymas. Klimato ir geomorfologinių procesų sąsajos. Morfoklimatinės sritys. Paviršių formuojantys ir performuojantys procesai.	3						3	4	Literatūros analizė
5. Fizinis dūlėjimas: insoliacinis, šalčio, druskų, molingo substrato. Cheminis dūlėjimas: tirpimas, deguonies jungimasis, anglėjimas, jungimasis su vandeniu. Cheminio dūlėjimo produktai. Dūlėjimo dangos.	3						3	4	Literatūros analizė
6. Denudacija. Soliflikucija. Kritulių poveikis šlaitams. Tekančio vandens poveikis šlaitams. Paviršinė nuoplova. Šlaitų vystymasis. Šlaitų raidos teorijos. Genetinė šlaitų klasifikacija.	3						3	4	Literatūros analizė
7. Geomorfologinė upių klasifikacija. Vaginiai procesai. Erozinė upių veikla. Gilinamoji erozija. Šoninė erozija, jos sukurtos reljefo formos. Upių vagų formos. Fluvialinė akumuliacija. Upių slėniai. Slėnių klasifikacija. Išlyginimo paviršiai.	3						3	4	Literatūros analizė
8. Karstinio reljefo formavimosi sąlygos. Erozinės ir akumuliacinės karstinės formos. Karstinės reljefo formos įvairiose klimatinėse srityse. Sufozinės reljefo formos.	3						3	3	Literatūros analizė
9. Daugiametis iššalas. Daugiamečio iššalo srityse sukurtos reljefo formos. Termokarstas. Periglacialinių procesų veikla senojo apledėjimo srityse.	3						3	3	Literatūros analizė
10. Ledynai, jų kilmė, tipai. Ledo masės balansas. Ledynų judėjimas. Ledynų abliacija. Transportinė, erozinė ir akumuliacinė ledynų veikla. Ledynų sukurtos reljefo formos. Akvaglacialinių procesų klasifikacija. Ledyno tirpsmo vandenų veikla. Fluvioglacialinės ir limnoglacialinės reljefo formos.	3						3	5	Literatūros analizė
11. Vėjo transportinė veikla. Eolinių procesų mechanizmas. Erozinė vėjo veikla. Akumuliacinė vėjo veikla. formos. Eolinė vėjo veikla sausame klimate. Dykumų tipai.	3						3	4	Literatūros analizė

12. Litoraliniai procesai jūrų pakrantėse. Pakrančių erozija. Pakrančių akumuliacija. Morfogenetinė jūrų pakrančių klasifikacija. Jūrinės terasos. Duginės reljefo formos.	3						3	4	Literatūros analizė
13. Biogeninė mikroorganizmų veikla dūlėjimo procese. Augalų veikla dūlėjimo procese. Gyvūnų veikla dūlėjimo procese. Zoogeninės ir fitogeninės reljefo formos. Organogeniniai	3						3	3	Literatūros analizė
14. Erozinės ir akumuliacinės antropogeninės reljefo formos. Antropogeninis paviršiaus perdirbimas. Antropogeninė įtaka natūraliems geomorfologiniams procesams.	3						3	4	Literatūros analizė
15. Lietuvos stambiosios reljefo formos. Geomorfologinių procesų sklaida. Reljefo evoliucija pleistoceno ir holoceno metu. Geomorfologiniai rajonai ir parajonai.	3						3	4	Literatūros analizė
16. Pasiruošimas egzaminui								28	Literatūros analizė
17. Egzamino laikymas								2	
Iš viso	48						48	85	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas	100	Žiemos sesija	Vertinama 10 balų sistemoje. Egzaminas raštu. Egzamino bilietį sudaro 3 lygiaverčiai atviri klausimai paskaitų temomis. Atsakymai į kiekvieną klausimą vertinami atskirai, po 10 balų, iš jų vedamas vidurkis. Vertinimo kriterijai: 9-10 – Puikios arba labai geros žinios ir gebėjimai. Sugebama vertinti. 8 – geros žinios ir gebėjimai, gali būti neesminių klaidų. Sugebama apibendrinti. 7 – Vidutinės žinios ir gebėjimai, yra klaidų. Sugebama analizuoti. 6 – Žinios ir gebėjimai nesiekia vidutinių, yra esminių klaidų. Sugebama taikyti žinias. 5 – Žinios ir gebėjimai dar tenkina minimalius reikalavimus, daug klaidų. Sugebama suprasti. 1-4 – Netenkinami minimalūs reikalavimai.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Bloom A.	1998.	<i>Geomorphology</i>		New Jersey: Prentice–Hall.
Česnulevičius A.	1998	<i>Geomorfologija.</i>		Vilnius: Jandrija.
Česnulevičius A.	2010	<i>Geomorfologija.</i>		Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla.
Stahler A., Strahler A.	2002	<i>Physical geography.</i>		New York: Wileys & Sons.
Verstapen H.	1983	<i>Applied geomorphology.</i>		Amsterdam: Elsevier.
Papildoma literatūra				
Holmes A.	1965	<i>Principles of Physical Geology.</i>		New York: The Ronald press company.
Kostenko N.P	1985	<i>Geomorfologija.</i>		Moskva: MGU.
Leontjev O.K., Ryčagov G.I.	1979.	<i>Obščaja geomorfologija.</i>		Moskva: Nauka.

	2004	<i>Lietuvos žemės gelmių raida ir ištekliai</i>		Vilnius: Geologijos ir geografijos institutas.
Martonas E.	1948.	<i>Fizinės geografijos pagrindai.</i>	T. 2.	Vilnius: Valstybinė enciklopedijų, žodynų ir mokslo literatūros leidykla.